

(อ.ม.๒๔)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อ.ม.อธ.๔ / ๒๕๖๓
คดีหมายเลขแดงที่ อ.ม.อธ. / ๒๕๖๓

ในพระปรมາภิไรยพระมหาภัตtriy ศาลฎีกา

วันที่ ๑๔ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง^{คดีหมายเลขดำที่ อ.ม.อธ.๔ / ๒๕๖๓}
นายชำนาญ ศรีเพ็ง ผู้ถูกกล่าวหา^{คดีหมายเลขแดงที่ อ.ม.อธ. / ๒๕๖๓}

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลมฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๒๙ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๕ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะใช้บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติกรรมอันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินและหนี้สินนั้น กรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์กรบริหารส่วนตำบลพยุหะ อำเภอพยุหะ จังหวัดนครสวรรค์ ให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนายกองค์กรบริหารส่วนตำบลพยุหะที่ดำรงอยู่ใน

- ๒ -

(ອມ.ຂໍ)

ປັຈຸບັນ ແລະເພິດຄອນສີທີສົມຄຣັບເລືອກຕັ້ງຂອງຜູ້ຖຸກກລ່າວຫາ ຕາມພຣະຣາຊບັນຍຸຕີປະກອບຮັບຮັມນູ້ນູ່
ວ່າດ້ວຍການປຶ້ອງກັນແລະປຣາບປຣາມກາຣຖຸຈິຣີ ພ.ສ. ๒៥១៩ ມາຕຣາ ៨, ១៧

ຜູ້ຖຸກກລ່າວຫາໃຫ້ກາຣັບສາຣກາພ

ສາລົງກົງແພນກົດດີອານຸຂອງຜູ້ດໍາຮັງຕຳແໜ່ງທາງການເມື່ອງພິຈານາແລ້ວ ພິພາກໜາ
ຢັກຄໍາຮ້ອງ

ຜູ້ຮ້ອງອຸທຮຣນີຕ່ອທີ່ປະໜຸມໃໝ່ສາລົງກົງ

ພິເຄຣະທີ່ຄໍາຮ້ອງແລະເອກສາຣຕາມຄໍາຮ້ອງ ປະກອບຄໍາໃຫ້ການຂອງຜູ້ຖຸກກລ່າວຫາ
ຕລອດຈນອຸທຮຣນີຂອງຜູ້ຮ້ອງແລະຄໍາແກ້ອຸທຮຣນີຂອງຜູ້ຖຸກກລ່າວຫາແລ້ວ ຂ້ອເທິ່ງຈິງເບື້ອງຕັ້ນຮັບຝຶ່ງເປັນຍຸດີ
ວ່າ ຜູ້ຖຸກກລ່າວຫາໄດ້ຮັບເລືອກຕັ້ງໃຫ້ດໍາຮັງຕຳແໜ່ງນາຍກອງຄໍກາຣບຣີຫາສ່ວນຕຳບລພຸ່ຫະ ຄໍາເກອພຸ່ຫະ
ຄື່ງ ຈັງຫວັດນຄຣສວຣຣີ ເມື່ອວັນທີ ១៨ ຕຸລາຄມ ២៥៥៦ ໂດຍແດລນໂຍບາຍຕ່ອສກາອງຄໍກາຣບຣີຫາ
ສ່ວນຕຳບລພຸ່ຫະ ເມື່ອວັນທີ ២៨ ພຖຈິກຍານ ២៥៥៦ ແລະຍັ້ງດໍາຮັງຕຳແໜ່ງອູ່ຈົນຄື່ງໃນວັນທີຜູ້ຮ້ອງ
ຢືນຄໍາຮ້ອງ ຜູ້ຖຸກກລ່າວຫາຢືນບັນຍືແສດງຮາຍກາຣທຣພຍໍສິນແລະໜີ່ສິນແລະເອກສາຣປະກອບຕ່ອຜູ້
ຮ້ອງການມີເຂົ້າຮັບຕຳແໜ່ງນາຍກອງຄໍກາຣບຣີຫາສ່ວນຕຳບລພຸ່ຫະ ເມື່ອວັນທີ ៣៣ ມກຣາຄມ ២៥៥៧ ໂດຍ
ໄມ່ແສດງຮາຍກາຣທຣພຍໍສິນຂອງຜູ້ຖຸກກລ່າວຫາແລະຄູ່ສມຣສ ຄື່ອ ທີ່ດິນ ៧ ແປລງ ສໍາຫັບຄື່ສ່ວນອານຸ
ສາລົງກົງແພນກົດດີອານຸຂອງຜູ້ດໍາຮັງຕຳແໜ່ງທາງການເມື່ອງວິນິຈັຍວ່າຂາດອາຍຸຄວາມຕາມປະມວລກູ້ໝາຍ
ອານຸ ມາຕຣາ ៨៥ (៥) ຈຶ່ງໄມ່ອາຈາລົງໂທ່ງຜູ້ຖຸກກລ່າວຫາໄດ້ຕາມປະມວລກູ້ໝາຍວິກີພິຈານາຄວາມອານຸ
ມາຕຣາ ១៨៥ ວຣຄທນີ່ ປະກອບພຣະຣາຊບັນຍຸຕີປະກອບຮັບຮັມນູ້ນູ່ວ່າດ້ວຍວິກີພິຈານາຄີ່ອານຸຂອງຜູ້

(ออม.๔๒)

ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม คู่ความไม่อุทธรณ์จึงเป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

คดีคงมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องเพียงประการเดียวว่า เมื่อคดีขาดอายุความทางอาญาแล้ว จะนำมาตราการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง เป็นมาตรการหลักที่แยกจากมาตรการทางอาญา มิใช่เป็นเพียงโทษอุปกรณ์หรือโทษข้างเคียงของโทษทางอาญา เมื่อการบังคับตามมาตรการทางการเมืองไม่ใช่การลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๙ จึงไม่อาจนำเอาบทบัญญัติเรื่องอายุความทางอาญามาใช้แก่มาตรการทางการเมืองได้ คดีของผู้ร้องไม่มีอายุความ ขอให้พิพากษากลับโดยบังคับใช้มาตราการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ประกอบมาตรา ๑๙ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ นั้น เห็นว่า การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ หรือการห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งได้ในพระครุการเมืองเป็นเวลาห้าปีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ และการให้พ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ทั้งสอง

- ๔ -

(ออม.๔๒)

ฉบับ ถือเป็นมาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองซึ่งมีผลเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการแสดงออกในฐานะพลเมืองของรัฐอันสืบเนื่องมาจากการกระทำการทามาตย์ความผิดทางอาญา โดยศาลจะมีอำนาจบังคับใช้มาตรการดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อเป็นกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้นั้นจะไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในเวลาที่กำหนด หรือจะใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคท้าย ซึ่งเป็นความผิดอาญาที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ การที่กฎหมายกำหนดให้มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองรวมเป็นส่วนหนึ่งของคดีอาญาเช่นนี้ จึงไม่อาจแยกออกจากกระบวนการวินิจฉัยความผิดทางอาญาได้ และเห็นได้ว่ากฎหมายมีได้มีวัตถุประสงค์จะให้มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองนี้เป็นมาตรการหลักที่แยกจากโทษทางอาญาดังที่ผู้ร้องกล่าวอ้างแต่อย่างใด ทั้งหากจะถือว่ามาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองไม่มีอายุความดังที่ผู้ร้องอุทธรณ์แล้ว ก็อาจจะทำให้ระยะเวลาล่วงเลยไปจนยกฟ้องกันการทุจริตจึงต้องบังคับโดยเร็ว มิฉะนั้นหากผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนั้นไปเกินกว่าห้าปีแล้ว มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ย่อมเป็นอันไร้ผลโดยสิ้นเชิงซึ่งไม่น่าจะใช่เจตนาของผู้ที่แท้จริงของกฎหมาย ดังนี้ มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองดังกล่าวซึ่งมิใช้โทษ

- ๔ -

(อ.ม.๔๒)

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๙ จึงต้องอยู่ภายใต้หลักทั่วไปของคดีอาญา รวมถึงต้องอยู่ภายใต้บังคับกำหนดอายุความทางอาญาด้วย เมื่อคดีนี้ขาดอายุความทางอาญาอันมีผลทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปแล้ว แม้ผู้ถูกกล่าวหาจะทำการรับสารภาพ ก็ไม่อาจนำมาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ มาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกคرار้องมนั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น

วินิจฉัยยืน./

นางสาวนา หงษ์เจริญ

(อ.ม.๒๔)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อ.ม. อธ. ๔/๒๕๖๓

คดีหมายเลขแดงที่ อ.ม. อธ. ๑/๒๕๖๓

ในพระปรมາภิไรยพระมหาภัตtriy

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๕ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	ผู้ร้อง
	นายชำนาญ ศรีเพ็ง	ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง	อุทธรณ์คัดค้าน	คำพิพากษาศาลมฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมือง	ลงวันที่ ๒๙	เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์	รับวันที่ ๕	เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะ
ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือ^๑
ปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติกรรมอันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่ง^๒
ทรัพย์สินและหนี้สินนั้น กรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะ อำเภอพยุหะ จังหวัดนครสวรรค์ ให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะที่ดำรงอยู่ใน

ปัจจุบัน และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๐๔

ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิพากษา
ยกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์คำร้องและเอกสารตามคำร้อง ประกอบคำให้การของผู้ถูกกล่าวหา
ตลอดจนอุทธรณ์ของผู้ร้องและคำแก้อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า
ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะ อำเภอพยุหะ คีรี
จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๖ โดยแต่งน้อมบายต่อสภาองค์การบริหารส่วน
ตำบลพยุหะ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ และยังดำรงตำแหน่งอยู่จนถึงปัจจุบัน ผู้ถูกกล่าวหา
ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีเข้ารับตำแหน่ง
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะ เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๗ โดยไม่แสดงรายการ
ทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาและคู่สมรส คือ ที่ดิน ๗ แปลง สำหรับคดีส่วนอาญาศาลฎีกาแผนก
คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่าขาดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา
๙๕ (๔) จึงไม่อาจลงโทษผู้ถูกกล่าวหาได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕
วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙ วรรคสาม คู่ความไม่อุทธรณ์จึงเป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาศาล
ฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

คดีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องเพียงประการเดียวว่า เมื่อคดีขาดอายุความทางอาญาแล้ว จะนำมาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง เป็นมาตรการหลักที่แยกจากมาตรการทางอาญา มิใช่เป็นเพียงโทษอุปรณ์หรือโทษข้างเคียงของโทษทางอาญา มาตรา ๑๙ จึงไม่อาจนำเอาบทบัญญัติเรื่องอายุความมาใช้แก่มาตรการทางการเมืองได้ คดีของผู้ร้องไม่มีอายุความ ขอให้พิพากษากลับโดยบังคับใช้มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ประกอบมาตรา ๑๙๙ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ นั้น เห็นว่า การห้ามมิให้ดำเนินการทางการเมืองหรือดำเนินการทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง และให้พ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในคดีนี้นั้น ถือเป็นมาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองซึ่งมีผลเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการแสดงออกในฐานะพลเมืองของรัฐอันสืบเนื่องมาจากการกระทำความผิดทางอาญา โดยศาลจะมีอำนาจบังคับใช้มาตรการดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อเป็นกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาวินิจฉัยซึ่งขาดว่าผู้นั้นจะไม่มีบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดหรือจะเจียนบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคท้ายซึ่งเป็นความผิดอาญาที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ

- ๔ -

ประกาศการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองจึง
ถือเป็นส่วนหนึ่งของคดีอาญาที่ไม่อาจแยกออกจาก การวินิจฉัยความผิดทางอาญาได้ และโดยที่
มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองเป็นมาตรการเชิงป้องกันการทุจริตจึงต้องบังคับโดยเร็ว
หากจะถือว่ามาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองไม่มีอายุความดังที่ผู้ร้องอุทธรณ์แล้ว ก็อาจจะ
ทำให้ระยะเวลาล่วงเลยไปจนยกที่จะหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ได้ตรงต่อความเป็นจริง และในกรณีที่
ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนั้นไปเกินกว่าห้าปีแล้ว มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองตาม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒
มาตรา ๓๔ ย่อมเป็นอันไร้ผลโดยสิ้นเชิง ดังนี้ มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองดังกล่าวซึ่ง
มิใช้โทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ จึงต้องอยู่ภายใต้หลักทั่วไปของคดีอาญา รวมถึงต้อง
อยู่ภายใต้บังคับกำหนดอายุความทางอาญาด้วย เมื่อคดีนี้ขาดอายุความทางอาญาอันมีผลให้สิทธินำ
คดีอาญามาฟ้องระงับไปแล้ว แม้ผู้ถูกกล่าวหาจะให้การรับสารภาพ ก็ไม่อาจนำมาตรการบังคับหรือ
จำกัดสิทธิทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม
การทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ มาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาค้ำประกันนั้น ขอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ร้องฟังไม่เข้า

จังวินิจฉัยยืน./

นางนุจринทร์ จันทร์พรายศรี

(อ.ม.๒๙)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี
ชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อ.ม.อธ.๔ / ๒๕๖๓
คดีหมายเลขแดงที่ อ.ม.อธ. / ๒๕๖๓

ในพระปรมາภิไรยพระมหาภัตtriy ศาลฎีกา

วันที่ ๑๔ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	ผู้ร้อง
	นายชำนาญ ศรีเพ็ง	ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง	อุทธรณ์คัดค้าน	คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมือง	ลงวันที่ ๒๙	เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒
องค์คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	รับวันที่ ๕	เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะใช้บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติกรรมอันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินและหนี้สินนั้น กรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะ อำเภอพยุหะ จังหวัดนครสวรรค์ ให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะที่ดำรงอยู่ใน

ປັຈຈຸບັນ ແລະເພີກຄອນສິຫຼອນສົມຄຣັບເລືອກຕັ້ງຂອງຜູ້ຄູກລ່າວຫາ ຕາມພຣະຣາຊບັນຫຼີຕີປະກອບຮັບຮົມນູ້ນູ້
ວ່າດ້ວຍການປັ້ງກັນແລະປ່າບປ່າມກາຮຖຸຈົບົດ ພ.ສ. ໨ໆ໋່ອດ ມາຕຣາ ໨, ໑່ອ

ຜູ້ຄູກລ່າວຫາໃຫ້ກາຮັບສາຮກາພ

ສາລະວິກາແຜນກົດດີອານຸາຂອງຜູ້ດຳຮັງຕຳແໜ່ນທາງການເມື່ອງພິຈານາແລ້ວ ພິພາກຫາ

ຢັກຕຳຮ້ອງ

ຜູ້ຮ້ອງອຸທຮຣນີຕ່ອທີ່ປະໜຸມໃໝ່ສາລະວິກາ

ພິເຄຣະທີ່ຕຳຮ້ອງແລະເອກສາຮຕາມຕຳຮ້ອງ ປະກອບຄຳໃຫ້ກາຮັບຜູ້ຄູກລ່າວຫາແລ້ວ
ຂໍ້ເທິຈຈິງເບື້ອງຕົນຮັບຟັງເປັນຍຸດືວ່າ ຜູ້ຄູກລ່າວຫາໄດ້ຮັບເລືອກຕັ້ງໃຫ້ດຳຮັງຕຳແໜ່ນນາຍກອງຄົກກະບົດ
ສ່ວນຕຳບລພູ່ທະ ອຳເກອພພູ່ທະຄີ່ ຈັງຫວັດນົກສວຣຣົກ ເມື່ອວັນທີ ១៩ ຕຸລາຄມ ២៥៥៦ ໂດຍແລ້ງ
ນໂຍບາຍຕ່ອສກາອງຄົກກະບົດສ່ວນຕຳບລພູ່ທະ ເມື່ອວັນທີ ២៩ ພຸສົຈິກາຍນ ២៥៥៦ ແລະຢັ້ງ
ດຳຮັງຕຳແໜ່ນອຸ່ນຕຶງປັຈຈຸບັນ ຜູ້ຄູກລ່າວຫາຍື່ນບັນຫຼີແສດງຮາຍກາຣທຣພຍໍສິນແລະໜິ້ສິນແລະ
ເອກສາຮປະກອບຕ່ອຜູ້ຮ້ອງກຣນີເຂົ້າຮັບຕຳແໜ່ນນາຍກອງຄົກກະບົດສ່ວນຕຳບລພູ່ທະ ເມື່ອວັນທີ ៣១
ມັງກອນ ២៥៥៧ ໂດຍໄມ່ແສດງຮາຍກາຣທຣພຍໍສິນຂອງຜູ້ຄູກລ່າວຫາແລະຄຸ່ສມຣສ ຄື່ອ ທີ່ດິນ ៧ ແປລງ
ສໍາຮັບຄົດສ່ວນອານຸສາລະວິກາແຜນກົດດີອານຸາຂອງຜູ້ດຳຮັງຕຳແໜ່ນທາງການເມື່ອງວິນິຈັຍວ່າດ້ວຍວິຊ
ຕາມປະມວລກຫຼາຍອານຸາ ມາຕຣາ ៨៥ (៥) ຈຶ່ງໄມ່ອາຈລົງໂທຜູ້ຄູກລ່າວຫາໄດ້ຕາມປະມວລກຫຼາຍວິຊ
ພິຈານາຄົດດີອານຸາຂອງຜູ້ດຳຮັງຕຳແໜ່ນທາງການເມື່ອງ ພ.ສ. ២៥៥០ ມາຕຣາ ៥ ວຽກສານ ຄຸ່ຄວາມໄມ່ອຸທຮຣນີ
ຈຶ່ງເປັນອັນຍຸດີໄປຕາມຕຳພິພາກຫາສາລະວິກາແຜນກົດດີອານຸາຂອງຜູ້ດຳຮັງຕຳແໜ່ນທາງການເມື່ອງ

คดีคงมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องเพียงประการเดียวว่า เมื่อความผิดฐานจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบขาดอายุความทางอาญาแล้ว จะนำมาตราการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรคหนึ่ง เป็นมาตรการหลักที่แยกจากมาตรการทางอาญา มิใช่เป็นเพียงโทษอุปกรณ์หรือโทษข้างเคียงของโทษทางอาญา เมื่อการบังคับตามมาตรการทางการเมืองไม่ใช่การลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๙ จึงไม่อาจนำเอาบทบัญญัติเรื่องอายุความมาใช้แก่มาตรการทางการเมืองได้ คดีของผู้ร้องไม่มีอายุความ ขอให้พิพากษากลับโดยบังคับใช้มาตราการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ประกอบมาตรา ๑๙๙ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ หรือการห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งได้ในพระครุภาระเมื่อเป็นเวลาห้าปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๔ และการให้พ้นจากตำแหน่ง ถือเป็นมาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองซึ่งมีผลเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการแสดงออกในฐานะพลเมืองของรัฐอันสืบเนื่องมาจากกรรมทำความผิดทางอาญา โดยศาลจะมีอำนาจบังคับใช้

มาตรการดังกล่าวได้กีต่อเมื่อเป็นกรณีที่ศาลได้มีคำพากษาอนุจฉัยชี้ขาดว่า ผู้นั้นจะไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในเวลาที่กำหนด หรือจะจ่ายบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปักปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรคท้าย ซึ่งเป็นความผิดอาญาที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ การที่กฎหมายกำหนดให้มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองรวมเป็นส่วนหนึ่งของคดีอาญาเช่นนี้ จึงไม่อาจแยกมาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองดังกล่าวออกจากมาตรการวินิจฉัยความผิดทางอาญาได้ และเห็นได้ว่ากฎหมายมิได้มีวัตถุประสงค์จะให้มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองนี้เป็นมาตรการหลักที่แยกจากโทษทางอาญาดังที่ผู้ร้องกล่าวอ้างแต่อย่างใด ทั้งหากจะถือว่ามาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองไม่มีอายุความดังที่ผู้ร้องอุทธรณ์แล้ว ก็อาจจะทำให้ระยะเวลาล่วงเลยไปจนยกที่จะหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ได้ตรงต่อความเป็นจริง อีกทั้งการจำกัดสิทธิดังกล่าวเป็นมาตรการเชิงป้องกันการทุจริตจึงต้องบังคับโดยเร็ว มิฉะนั้นหากผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนั้นไปเกินกว่าห้าปีแล้ว มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ย่อมเป็นอันไรผลโดยสิ้นเชิงซึ่งไม่น่าจะใช้เจตนามณ์ที่แท้จริงของกฎหมาย ดังนี้ มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองดังกล่าวซึ่งมิใช้โทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๙ จึงต้องอยู่ภายใต้หลักทั่วไปของคดีอาญา รวมถึงต้องอยู่ภายใต้บังคับกำหนดอายุความทางอาญาด้วย เมื่อคดีนี้ขาดอายุความทางอาญาอันมีผลให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปแล้ว แม้ผู้ถูกกล่าวหา

- ๔ -

จะให้การรับสารภาพ ก็ไม่อาจน้ำมาตราการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ หรือ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒
มาตรา ๓๔ มาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
พิพากษายกคำร้องมานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ร้องฟังไม่มีชื่น

วินิจฉัยยืน./

นายประสิทธิ์ เจริญถาวรโภคฯ

(อ.ม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อ.ม. อธ. ๔/๒๕๖๓

คดีหมายเลขแดงที่ อ.ม. อธ. ๑/๒๕๖๓

ในพระปรมາภิไธยพระมหาภัตtriy

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๕ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	ผู้ร้อง
	นายชำนาญ ศรีเพ็ง	ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง	อุทธรณ์คัดค้าน	คำพิพากษาศาลมฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมือง	ลงวันที่ ๒๙	เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์	รับวันที่ ๕	เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะใช้บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติกรรมอันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินและหนี้สินนั้น กรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะ อำเภอพยุหะ คือ

จังหวัดนครสวรรค์ ให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๗๔

ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิพากษา

ยกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์คำร้องและเอกสารตามคำร้อง ประกอบคำให้การของผู้ถูกกล่าวหา ตลอดจนอุทธรณ์ของผู้ร้องและคำแก้อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะ อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๖ โดยแตลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ และยังดำรงตำแหน่งอยู่จนถึงปัจจุบัน ผู้ถูกกล่าวหาได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะ เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๗ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาและคุ้มครอง คือ ที่ดิน ๗ แปลง สำหรับคดีส่วนอาญาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่าขาดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ (๔) จึงไม่อาจลงโทษผู้ถูกกล่าวหาได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม คุ่ความไม่อุทธรณ์จึงเป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

คดีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องเพียงประการเดียวว่า เมื่อคดีขาดอายุความทางอาญาแล้ว จะนำมาตราการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำการทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้น พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้...และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ บัญญัติว่า เมื่อความประภูติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใด...จะใจยืนบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ...และเมื่อศาลมีคำพิพากษาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยชี้ขาดตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.เสนอแล้ว ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งได้ในพระองค์เมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยด้วย...นั้น เมื่อคดีส่วนอาญา ศาลมีคำพิพากษาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่าขาดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ (๔) ทำให้สิทธิสำคัญดีอาญามาฟ้องยื่นเป็นอันระงับไปแล้วตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙(๖) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๘ ผู้ร้องยื่นไม่อาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่ในปัจจุบันและให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาได้ เนื่องจากเป็นกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยังมิได้มีคำพิพากษาว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำการทำความผิดตามที่

- ๔ -

ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ มาตรา ๑๑๔ วรรคสอง (๑) แม้ผู้ถูกกล่าวหาจะรับสารภาพ ศาลก็ไม่อาจนำมารการบังคับหรือจำคัดสิทธิทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๙๘ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ มาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกคำร้องมาันนั้น เห็นพ้องด้วย อุทธรณ์ของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น

จึงวินิจฉัยยืน./

นายเสรี เพศประเสริฐ

(อ.ม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีขั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อ.ม.อธ.๔ / ๒๕๖๓
คดีหมายเลขแดงที่ อ.ม.อธ. / ๒๕๖๓

ในพระปรมາภิไรยพระมหาภักษติริย ศาลฎีกา

วันที่ ๑๔ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	ผู้ร้อง
	นายชำนาญ ศรีเพ็ง	ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง	อุทธรณ์คัดค้าน	คำพิพากษาศาลมฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมือง	ลงวันที่ ๒๙	เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒
องค์คณะกรรมการคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	รับวันที่ ๕	เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยืนคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะ
ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือ^ก
ปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติกรรมอันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่ง^ก
ทรัพย์สินและหนี้สินนั้น กรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะ อำเภอพยุหะ^ก
จังหวัดนครสวรรค์ ให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะที่ดำรงอยู่ใน^ก

ปัจจุบัน และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๐๔

ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิพากษา
ยกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์คำร้องและเอกสารท้ายคำร้อง ประกอบคำให้การของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว
ข้อเท็จจริงเบื้องตนรับพึงเป็นยุติว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหาร
ส่วนตำบลพยุหะ อําเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๖ โดยแต่ง
นอยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ และยัง^๑
ดำรงตำแหน่งอยู่จนถึงปัจจุบัน ผู้ถูกกล่าวหาในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและ
เอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะ เมื่อวันที่ ๓๑
มกราคม ๒๕๕๗ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาและคู่สมรส คือ ที่ดิน ๗ แปลง
สำหรับคดีส่วนอาญาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่าขาดอาญาความ
ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ (๔) จึงไม่อาจลงโทษผู้ถูกกล่าวหาได้ตามประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙ วรรคสาม คู่ความไม่
อุทธรณ์จึงเป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

คดีคงมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องเพียงประการเดียวว่า เมื่อคดีขาดอายุความทางอาญาแล้ว จะนำมาตราการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง เป็นมาตรการหลักที่แยกจากมาตรการทางอาญา มิใช่เป็นเพียงโทษอุปกรณ์หรือโทษข้างเคียงของโทษทางอาญา เมื่อการบังคับตามมาตรการทางการเมืองไม่ใช่การลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๙ จึงไม่อาจนำเอาบทบัญญัติเรื่องอายุความมาใช้แก่มาตรการทางการเมืองได้ คดีของผู้ร้องไม่มีอายุความ ขอให้พิพากษากลับโดยบังคับใช้มาตราการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ ประกอบมาตรา ๑๙๙ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ นั้น เห็นว่า การเพิกถอนสิทธิสมควรรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ หรือการห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งได้ในพระครุฑาราชเมืองเป็นเวลาห้าปีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ และการให้พ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ทั้งสองฉบับ ถือเป็นมาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองซึ่งมีผลเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการแสดงออกในฐานะพลเมืองของรัฐอันสืบเนื่องมาจากการกระทำความผิดทางอาญา โดยศาลจะมีอำนาจพิพากษาบังคับใช้มาตราการดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้นั้นจะไม่ยืนบัญชีแสดงรายการ

ทรงพระย์สินและหนึ่งสินภายในเวลาที่กำหนด หรือจะใช้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปักปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคสามและวรคท้าย พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรคหนึ่ง หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๔ วรคหนึ่ง ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดอาญาตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๑๙ เห็นได้ว่า กฎหมายมีเจตนาณ์ให้มาตราการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองรวมเป็นส่วนหนึ่งของคดีอาญา ไม่ได้แยกมาตราการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองออกจากวินิจฉัยความผิดทางอาญา ดังนี้ กฎหมายมิได้มีวัตถุประสงค์จะให้มาตราการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองเป็นมาตราการหลักที่แยกจากโทษทางอาญาดังที่ผู้ร้องกล่าวอ้างแต่อย่างใด ทั้งหากจะถือว่ามาตราการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองไม่มีอายุความดังที่ผู้ร้องอุทธรณ์แล้ว ก็อาจจะทำให้ระยะเวลาล่วงเลยไปจนยากที่จะหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์หาความจริงได้ อีกทั้งการจำกัดสิทธิดังกล่าวเป็นมาตรการเชิงป้องกันการทุจริตจึงต้องบังคับโดยเร็ว มิฉะนั้นหากผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนั้นไปเกินกว่าห้าปีแล้ว มาตราการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๔ ย่อมเป็นอันไร้ผลโดยสิ้นเชิง ซึ่งไม่ใช่เจตนาณ์ที่แท้จริงของกฎหมาย ดังนั้น เมื่อมาตราการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองดังกล่าวรวมเป็นส่วนหนึ่งของคดีอาญาแล้วจึงต้องอยู่ภายใต้หลักที่ว่าไปของคดีอาญา และต้องอยู่ภายใต้บังคับ

- ๕ -

กำหนดอายุความทางอาญาด้วย เมื่อคดีส่วนอาญาขาดอายุความอันมีผลให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้อง
ระงับไปแล้ว แม้ผู้ถูกกล่าวหาจะให้การรับสารภาพ ก็ไม่อาจนำมาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทาง
การเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.
๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ มาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกคำร้องมานั้น องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์เห็นพ้องด้วย อุทธรณ์ของ
ผู้ร้องฟังไม่ขึ้น

วินิจฉัยยืน./

นายจักษ์ชัย เยพิทักษ์

(อ.ม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี
ชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อ.ม. อธ.๔ / ๒๕๖๓
คดีหมายเลขแดงที่ อ.ม. อธ. / ๒๕๖๑

ในพระปรมาภิไยพระมหาภักติราชย์ ศาลฎีกา

วันที่ ๑๔ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง^{ผู้ร้อง}
นายชำนาญ ศรีเพ็ง ผู้ถูกกล่าวหา^{ผู้ถูกกล่าวหา}

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลมฎีกาแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำเนินการเมือง ลงวันที่ ๒๙ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๕ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นผู้ดำเนินการเมืองจะ^{จะ}
เจย์บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จ
หรือปักปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติกรรมอันควรเชื้อได้ว่ามีเจตนาไม่ประสงค์ที่มาแห่ง^{จะ}
ทรัพย์สินและหนี้สินนั้น กรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพยุง จังหวัดนครสวรรค์
ให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพยุงที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน และเพิก

ถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๑๔

ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษา
ยกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์คำร้องประกอบเอกสารท้ายคำร้องและคำให้การของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว
ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์กรบริหารส่วน
ตำบลพยุหะเมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๖ แตลงนโยบายต่อสภากองค์กรบริหารส่วนตำบล
พยุหะวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ กรณีเข้ารับตำแหน่ง ผู้ถูกกล่าวหายืนบัญชีแสดงรายการ
ทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบแล้ว เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๗ โดยไม่แสดง
รายการทรัพย์สินของตนเองและคู่สมรสเป็นที่ดิน รวม ๗ รายการ

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องมีว่า เมื่อคดีขาดอายุความทางอาญาจะนำ
มาตราการจำกัดสิทธิทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมเป็น^๑
กฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ หรือมาตรา ๔๑ ได้กำหนด
มาตราการทางการเมืองและบทลงโทษทางอาญาแยกออกจากกัน โดยกำหนดมาตรการทาง

การเมืองไว้ในมาตรา๓๔ หรือมาตรา ๔๑ และกำหนดโทษทางอาญาไว้ในมาตรา ๑๗ มาตรการบังคับทางการเมือง ไม่ใช่โทษทางอาญา จึงไม่มีอายุความ คดีนี้จึงสามารถนำมาตรการบังคับทางการเมืองมาบังคับใช้ได้ เห็นว่า บทบัญญัติเกี่ยวกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือ ปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ บังคับใช้คณะกรรมการพิเศษ มาตรา ๒๖๓ บัญญัติว่า “ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิด ข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยต่อไป ” และมาตรา ๒๖๓ วรรคสอง ที่ บัญญัติว่า “ ถ้าศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมืองผู้ใดกระทำการผิดตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งในวันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัย โดยให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๒ มาบังคับใช้โดยอนุโลม และผู้นั้น ต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งมีให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งได้ในพระครุฑาราชเป็น เวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยด้วย ” การที่ศาล ฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งให้บุคคลใดพ้นจากตำแหน่งในวันที่ศาล ฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยและให้บุคคลนั้นต้องห้ามดำรงตำแหน่งทาง การเมืองหรือดำรงตำแหน่งได้ในพระครุฑาราชเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยนั้น ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้อง

วินิจฉัยก่อนว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้นกระทำการใดตามวาระหนึ่ง หรือกระทำการใดฐานะนี้ไม่ได้ในรัฐธรรมนูญนี้ มาตรการดังกล่าวเป็นผลมาจากการวินิจฉัยว่าบุคคลนั้นมีการกระทำอันเป็นความผิดอาญาตามตราที่ให้บุคคลนั้นพ้นจากตำแหน่งหรือห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งได้ในพระองค์การเมือง เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัย จึงเป็นมาตรการหรือโทษทางอาญาที่ไม่ใช้โทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๙ คดีนี้เป็นคดีอาญาเป็นความอาญา และอยู่ในอำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายใดไม่ได้มีบทบัญญัติให้มีวิธีพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยเฉพาะ ซึ่งต้องนำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้เป็นหลักเท่าที่ไม่ขัดแย้งกับบทบัญญัติที่ได้บัญญัติไว้เฉพาะ อีกทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคสาม บัญญัติว่า “...เมื่อศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับรับฟ้องให้ผู้กล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลมีคำพิพากษาหรือศาลมีคำพิพากคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีศาลมีคำพิพากษาหรือศาลมีคำพิพากคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้กล่าวหานี้มีพฤติกรรมหรือกระทำการใดตามที่ถูกกล่าวหา แล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นและจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้” และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๑ บัญญัติว่า “ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้องตามมาตรา ๗๗ ให้ผู้กล่าวหานี้หยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำ

พิพากษา เว้นแต่ศาลมีภาระแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลมีภาระแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมควรรับเลือกตั้งผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ได้” และมาตรา ๘๑ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “”ผู้ได้ถูกเพิกถอนสิทธิสมควรรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมควรรับเลือกตั้งหรือสมควรรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกกุตุมิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไปและไม่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ ๆ ” อันเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ดังนั้น มาตรการให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพ้นจากตำแหน่งและให้ต้องห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรง ตำแหน่งได้ในพรรค การเมืองตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ จึงถือเป็นมาตรการหรือ โทษทางอาญาอย่างหนึ่ง เมื่อกรณีนี้นำวิธีพิจารณาความอาญามาบังคับใช้ และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๖) บัญญัติให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับเมื่อคดีขาดอายุความ มาตรการดังกล่าวย่อมระงับไปตามบทบัญญัตินี้ เช่นกัน จึงนำมาตรการจำกัดสิทธิทางการเมืองมาบังคับใช้แก่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้ ที่ศาลมีภาระแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกคำร้องด้วยเหตุดังกล่าวขึ้น จึงชอบด้วยหลักการและกฎหมายทุกประการแล้ว อุทธรณ์ของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น

จึงวินิจฉัยยืน.

นายพศวัจน์ กนกนาก

(อ.ม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อ.ม. อธ.๔ /๒๕๖๓

คดีหมายเลขแดงที่ อ.ม. อธ. /๒๕๖๓

ในพระปรมາภิไยพระมหาภัตตริย์ ศาลฎีกา

วันที่ ๑๔ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	ผู้ร้อง
	นายชำนาญ ศรีเพ็ง	ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง อุทธรณ์คดค้าน คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๒๙ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๕ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะใช้บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินนั้น กรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะ อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๗

ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิพากษายกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์คำร้องและเอกสารตามคำร้อง ประกอบคำให้การของผู้ถูกกล่าวหา ตลอดจนอุทธรณ์ของผู้ร้องและคำแก้อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติ ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะ อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๖ โดยแต่งน้อมบายต่อสภาพองค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ และยังดำรงตำแหน่งอยู่จนถึงในวันที่ผู้ร้องยื่นคำร้อง ผู้ถูกกล่าวหา�ื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะ เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๗ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาและคู่สมรส คือ ที่ดิน ๗ แปลง สำหรับคดีส่วนอาญาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่าขาดอาญาความ

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ (๔) จึงไม่อาจลงโทษผู้ถูกกล่าวหาได้ตามประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรคสาม คู่ความไม่
อุทธรณ์จึงเป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาศาลอภิการแล้วก็ต้องยกเว้นคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
คดีคงมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องเพียงประการเดียวว่า เมื่อคดีขาด
อายุความทางอาญาแล้ว จะนำมาตราการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองมาใช้บังคับแก่
ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาตาม
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ และพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรคหนึ่ง เป็น
มาตราการหลักที่แยกจากมาตราการทางอาญา มิใช่เป็นเพียงโทษอุปกรณ์หรือโทษข้างเคียงของโทษทาง
อาญา เมื่อการบังคับตามมาตราการทางการเมืองไม่ใช่การลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา
๑๙ จึงไม่อาจนำเอาบทบัญญัติเรื่องอายุความทางอาญามาใช้แก่มาตราการทางการเมืองได้ คดีของ
ผู้ร้องไม่มีอายุความ ขอให้พิพากษากลับโดยบังคับใช้มาตราการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองตาม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑
มาตรา ๘๑ ประกอบมาตรา ๑๙๘ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๓๔ นั้น เห็นว่า การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตาม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๘๑ หรือการห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งได้ในพระครุฑ์เมืองเป็นเวลาห้าปีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ และการให้พ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ทั้งสองฉบับ ถือเป็นมาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองซึ่งมีผลเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการแสดงออกในฐานะพลเมืองของรัฐอันสืบเนื่องมาจากการกระทำความผิดทางอาญา โดยศาลจะมีอำนาจบังคับใช้มาตรการดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อเป็นกรณีที่ศาลได้มีคำพากษาอนุมัติฉันชี้ขาดว่าผู้นั้นจะไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในเวลาที่กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคท้าย ซึ่งเป็นความผิดอาญาที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๙๙ การที่กฎหมายกำหนดให้มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองรวมเป็นส่วนหนึ่งของคดีอาญาเช่นนี้ จึงไม่อาจแยกออกจากกระบวนการวินิจฉัยความผิดทางอาญาได้ และเห็นได้ว่า กฎหมายมิได้มีวัตถุประสงค์จะให้มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองนี้เป็นมาตรการหลักที่แยกจากโภชนาดังที่ผู้ร้องกล่าวอ้างแต่อย่างใด ทั้งหากจะถือว่ามาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองไม่มีอายุความดังที่ผู้ร้องอุทธรณ์แล้ว ก็อาจจะทำให้ระยะเวลาล่วงเลยไปจนยากที่จะหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ได้ตรงต่อความเป็นจริง อีกทั้งการจำกัดสิทธิดังกล่าวเป็นมาตรการเชิง

- ๔๒ -

ป้องกันการทุจริตจึงต้องบังคับโดยเร็ว มิฉะนั้นหากผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนั้นไปเกินกว่าห้าปีแล้ว มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ย่อมเป็นอันไร้ผลโดยสิ้นเชิงซึ่งไม่น่าจะใช้เจตนาرمณ์ที่แท้จริงของกฎหมาย ดังนี้ มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองดังกล่าวซึ่งมิใช่โทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๙ จึงต้องอยู่ภายใต้หลักที่ว่าไปของคดีอาญา รวมถึงต้องอยู่ภายใต้บังคับกำหนดอายุความทางอาญาด้วย เมื่อคดีนี้ขาดอายุความทางอาญาอันมีผลทำให้สิทธิ์นำคดีอาญามาฟ้องระงับไปแล้ว แม้ผู้ถูกกล่าวหาจะให้การรับสารภาพ ก็ไม่อาจนำมาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ มาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ต้องต่อหน้าที่ดำเนินการเมืองพิพากษายกคำร้องมานั้น ขอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ร้องฟังไม่เข็น

จึงวินิจฉัยยืน.

นายแรงฤณ ปริพนธ์พจนพิสุทธิ์

(อ.ม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี
ชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อ.ม.อธ.๔ / ๒๕๖๓
คดีหมายเลขแดงที่ อ.ม.อธ. / ๒๕๖๓

ในพระปรมາภิไรยพระมหาภักษติริย ศาลภูมิ

วันที่ ๑๔ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	ผู้ร้อง
	นายชำนาญ ศรีเพ็ง	ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง	อุทธรณ์คัดค้าน	คำพิพากษาศาลาภูมิ	แผนกคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมือง	ลงวันที่ ๒๙	เดือน สิงหาคม	พุทธศักราช ๒๕๖๒
องค์คณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์	รับวันที่ ๕	เดือน ตุลาคม	พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะ
ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือ^๑
ปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติกรรมอันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่ง^๒
ทรัพย์สินและหนี้สินนั้น กรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์กรบริหารส่วนตำบลพยุหะ อำเภอพยุหะคีรี
จังหวัดนครสวรรค์ ให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนายกองค์กรบริหารส่วนตำบลพยุหะที่ดำรงอยู่ใน

ປັຈຈຸບັນ ແລະເພີກຄອນສິທິສົມຄຣັບເລືອກຕັ້ງຂອງຜູ້ຖາກລ່າວຫາ ຕາມພຣະຣາຊບັນຫຼຸດຕີປະກອບຮັບຮົມນູ້ນູ້
ວ່າດ້ວຍການປຶ້ອງກັນແລະປ່າບປ່າມກາຮຖ່ຈົວີຕ ພ.ສ. ๒๕๖๑ ມາຕຣາ ៨, ១០

ຜູ້ຖາກລ່າວຫາໃຫ້ກາຮັບສາຮກພ

ສາລົງກາແຜນກົດດີອານຸາຂອງຜູ້ດຳຮັງຕຳແໜ່ນທາງການເມື່ອງພິຈານາແລ້ວ ພິພາກຫາ
ຍກຄໍາຮ້ອງ

ຜູ້ຮ້ອງອຸທຮຣນີຕ່ອທີ່ປະໜຸມໃໝ່ສາລົງກາ

ພິເຄຣະໜີ້ຄໍາຮ້ອງແລະເອກສາຣາຕາມຄໍາຮ້ອງ ປະກອບຄໍາໃຫ້ການຂອງຜູ້ຖາກລ່າວຫາ
ຕລອດຈນອຸທຮຣນີຂອງຜູ້ຮ້ອງແລະຄໍາແກ້ອຸທຮຣນີຂອງຜູ້ຖາກລ່າວຫາແລ້ວ ຂ້ອເທົ່າຈີງເບື້ອງຕັ້ນຮັບຝຶກເປັນຍຸດ
ວ່າ ຜູ້ຖາກລ່າວຫາໄດ້ຮັບເລືອກຕັ້ງໃຫ້ດຳຮັງຕຳແໜ່ນນາຍກອງຄົກບຣີຫາຮສ່ວນຕຳບລພູ້ທະ
ອໍາເກອພູ້ທະກີ້ ຈັງຫວັດນຄຣສວຣຄ ເມື່ອວັນທີ ១៩ ຕຸລາຄມ ២៥៥៦ ໂດຍແຄລນໂຍບາຍຕ່ອ
ສກາອງຄົກບຣີຫາຮສ່ວນຕຳບລພູ້ທະ ເມື່ອວັນທີ ២៩ ພຸດສະພາກນ ២៥៥៦ ແລະຍັງດຳຮັງຕຳແໜ່ນ
ອຸ່ນຄົງໃນວັນທີຜູ້ຮ້ອງຢືນຄໍາຮ້ອງ ຜູ້ຖາກລ່າວຫາຢືນບັນຫຼຸດແສດງຮາຍກາຮທຣພຍ໌ສິນແລະຫຼືສິນແລະ
ເອກສາຣປະກອບຕ່ອຜູ້ຮ້ອງກຣນີຂ້າຮັບຕຳແໜ່ນນາຍກອງຄົກບຣີຫາຮສ່ວນຕຳບລພູ້ທະ ເມື່ອວັນທີ ៣១
ມកຣາຄມ ២៥៥៧ ໂດຍໄມ່ແສດງຮາຍກາຮທຣພຍ໌ສິນຂອງຜູ້ຖາກລ່າວຫາແລະຄູ່ສມຮສ ສື່ວນທີ່ດີນ ៧ ແປລງ
ສໍາຫັກຕີ່ສ່ວນອານຸາສາລົງກາແຜນກົດດີອານຸາຂອງຜູ້ດຳຮັງຕຳແໜ່ນທາງການເມື່ອງວິນິຈິນຍ່ວ່າຂາດອາຍຸຄວາມ
ຕາມປະມາລກງູ້ໝາຍອານຸາ ມາຕຣາ ៨៥ (៤) ຈຶ່ງໄມ່ອ່າຈລົງໂທເຜູ້ຖາກລ່າວຫາໄດ້ຕາມປະມາລກງູ້ໝາຍວິທີ
ພິຈານາຄວາມອານຸາ ມາຕຣາ ៨៥ ວຣຄ໌ທີ່ປະກອບພຣະຣາຊບັນຫຼຸດຕີປະກອບຮັບຮົມນູ້ນູ້ວ່າດ້ວຍວິທີ

พิจารณาดีอัญญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม คู่ความไม่อุทธรณ์ จึงเป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอัญญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

คดีคงมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องเพียงประการเดียวว่า เมื่อคดีขาดอายุความทางอาญาแล้ว จะนำมาตราการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง เป็นมาตรการหลักที่แยกจากมาตรการทางอาญา มิใช่เป็นเพียงโทษอุปกรณ์หรือโทษข้างเคียงของโทษทางอาญา เมื่อการบังคับตามมาตรการทางการเมืองไม่ใช่การลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๙ จึงไม่อาจนำเอาบทบัญญัติเรื่องอายุความทางอาญามาใช้แก่มาตรการทางการเมืองได้ คดีของผู้ร้องไม่มีอายุความ ขอให้พิพากษากลับโดยบังคับใช้มาตราการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๙๑ ประกอบมาตรา ๑๙๘ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ นั้น เห็นว่า การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๙๑ หรือการห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งได้ในพระครุการเมืองเป็นเวลาห้าปีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ และการให้พ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญฯ ทั้งสองฉบับ ถือเป็นมาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองซึ่งมีผลเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการแสดงออกในฐานะพลเมืองของรัฐอันสืบเนื่องมาจากการกระทำความผิดทางอาญา โดยศาลจะมีอำนาจบังคับใช้มาตรการดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อเป็นกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษา วินิจฉัยข้าดว่าผู้นั้นจะไม่ยืนบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในเวลาที่กำหนด หรือ จงใจยืนบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคท้าย ซึ่ง เป็นความผิดอาญาที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑ การที่กฎหมายกำหนดให้มาตรการ บังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองรวมเป็นส่วนหนึ่งของคดีอาญาเช่นนี้ จึงไม่อาจแยกออกจาก การ วินิจฉัยความผิดทางอาญาได้ และเห็นได้ว่ากฎหมายมีไว้ต่อกฎหมายจะให้มาตราการบังคับหรือจำกัด สิทธิทางการเมืองนี้เป็นมาตรการหลักที่แยกจากโทษทางอาญาดังที่ผู้ร้องกล่าวอ้างแต่อย่างใด ทั้งหาก จะถือว่ามาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองไม่มีอายุความดังที่ผู้ร้องอุทธรณ์แล้ว ก็อาจจะทำให้ ระยะเวลาล่วงเลยไปจนยกที่จะหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ได้ตรงต่อความเป็นจริง อีกทั้งการจำกัดสิทธิ ดังกล่าวเป็นมาตรการเชิงป้องกันการทุจริตจึงต้องบังคับโดยเร็ว มิฉะนั้นหากผู้ถูกกล่าวหาพ้นจาก ตำแหน่งนั้นไปเกินกว่าห้าปีแล้ว มาตราการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ย่อมเป็น อันไร้ผลโดยสิ้นเชิงซึ่งไม่น่าจะใช้เจตนาرمณ์ที่แท้จริงของกฎหมาย ดังนี้ มาตราการบังคับหรือจำกัดสิทธิ ทางการเมืองดังกล่าวซึ่งมิใช้โทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๙ จึงต้องอยู่ภายใต้หลักที่ว่าไป

ของคดีอาญา รวมถึงต้องอยู่ภายใต้บังคับกำหนดอายุความทางอาญาด้วย เมื่อคดีนี้ขาดอายุความทางอาญาอันมีผลทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปแล้ว แม้ผู้ถูกกล่าวหาจะให้การรับสารภาพก็ไม่อาจนำมาตราการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ มาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกคำร้องมานั้น ขอบเล้า อุทธรณ์ของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น

จึงวินิจฉัยยืน.

นายนพพร โพธิรังสิตากร

(อ.ม.๒๘)

ความเห็นในการวินิจฉัย
คดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อ.ม. อธ. ๔/๒๕๖๓
คดีหมายเลขแดงที่ อ.ม. อธ. ๑/๒๕๖๓

ในพระปรมາภิไรยพระมหาภักติราช্চ

ศาลฎีกา

วันที่ ๑๙ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	ผู้ร้อง
	นายชำนาญ ศรีเพ็ง	ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้อง	อุทธรณ์คัดค้าน	คำพิพากษาศาลมีผลแล้วแต่ความเห็นชอบของผู้ดำเนินการ
ตำแหน่งทางการเมือง	ลงวันที่ ๒๙	เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์	รับวันที่ ๕	เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำเนินการตำแหน่งทางการเมืองจะใช้บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติกรรมอันควรเขื่องได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินและหนี้สินนั้น กรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะ อำเภอพยุหะ คือ

จังหวัดนครสวรรค์ ให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๑, ๑๑๔

ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับสารภาพ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษา
ยกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์คำร้องและเอกสารตามคำร้อง ประกอบคำให้การของผู้ถูกกล่าวหา ตลอดจนอุทธรณ์ของผู้ร้องและคำแก้อุทธรณ์ของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติ ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะ อำเภอพยุหะ คีรี จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๖ โดยแตลงนโยบายต่อสภากองค์การบริหาร ส่วนตำบลพยุหะเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ และยังดำรงตำแหน่งอยู่จนถึงปัจจุบัน ผู้ถูกกล่าวหา�ื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีเข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๗ โดยไม่แสดงรายการทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาและคู่สมรส คือ ที่ดิน ๗ แปลง สำหรับคดีส่วนอาญาศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่าขาดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔๕ (๔) จึงไม่อาจลงโทษผู้ถูกกล่าวหาได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม คู่ความไม่อุทธรณ์จึงเป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

คดีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องเพียงประการเดียวว่า เมื่อคดีขาดอายุความทางอาญาแล้วจะนำมาตราการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๓ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง เป็นมาตรการหลักที่แยกจากมาตรการทางอาญา มิใช่เป็นเพียงโทษอุปกรณ์หรือโทษข้างเคียงของโทษทางอาญา มาตราการบังคับทางการเมืองไม่ใช่โทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๙ จึงไม่อาจนำบทบัญญัติเรื่องอายุความทางอาญามาใช้แก่มาตรการบังคับทางการเมืองได้ การบังคับตามมาตรการบังคับทางการเมืองไม่มีกฎหมายบัญญัติอายุความไว้โดยเฉพาะ คดีของผู้ร้องไม่มีอายุความ คดีในส่วนนี้ไม่ขาดอายุความนั้น เห็นว่า การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ หรือการห้ามมิให้ตำแหน่งทางการเมืองหรือตำแหน่งในพระองค์เป็นเวลาห้าปีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๔ และการให้พ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ ถือเป็นมาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองซึ่งมีผลเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการแสดงออกในฐานะพลเมืองของรัฐอันสืบเนื่องมาจากการกระทำการทุจริตทางอาญา โดยศาลจะมีอำนาจบังคับใช้มาตรการดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อเป็นกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาอนุจฉายชี้ขาดว่าผู้นั้นจะไม่ยืนบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในเวลาที่กำหนด หรือจะใจยืนบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคท้าย ซึ่งเป็นความผิดอาญาที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบ

- ๔ -

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ หรือ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒
มาตรา ๑๙ การที่กฎหมายกำหนดให้มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองรวมเป็นส่วน
หนึ่งของคดีอาญาเช่นนี้ จึงไม่อาจแยกออกจากภาระนิจฉัยความผิดทางอาญาได้ และเห็นได้ว่า
กฎหมายมิได้มีวัตถุประสงค์จะให้มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองนี้เป็นมาตรการหลักที่แยก
จากโทษทางอาญาดังที่ผู้ร้องกล่าวอ้างแต่อย่างใด ดังนี้ แม้มาตรการบังคับหรือจำกัดสิทธิทางการเมือง
มิใช้โทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๙ ก็ต้องอยู่ภายใต้หลักที่ว่าไปของคดีอาญา รวมถึงต้อง^๑
อยู่ภายใต้บังคับกำหนดอายุความทางอาญาด้วย เมื่อคดีนี้ขาดอายุความทางอาญาอันมีผลให้สิทธินำ^๒
คดีอาญามาฟ้องระงับไปแล้ว แม้ผู้ถูกกล่าวหาจะทำการรับสารภาพ ก็ไม่อาจนำมาตรการบังคับหรือ^๓
จำกัดสิทธิทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม
การทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๙๑ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ^๔
ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ มาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ที่ศาลฎีกาแผนก
คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกคำร้องมานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของผู้ร้องฟัง^๕
ไม่ขึ้น

จึงวินิจฉัยยืน.

นายนิพันธ์ ช่วยสกุล